

Кайдалова Лідія Григорівна,
доктор педагогічних наук,
професор кафедри педагогіки та психології
Шварп Наталія Вікторівна,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки та психології
Савохіна Марина Володимирівна,
кандидат медичних наук,
доцент кафедри фармакоterapiї

*Національний фармацевтичний університет
61002, м. Харків, вул. Пушкінська, 53
Национальный фармацевтический университет
61002, г. Харьков, ул. Пушкинская, 53
National university of pharmacy
str. Pushkinska, 53, Kharkiv, Ukraine, 61002*

ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАГІСТРАНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «НАУКИ ПРО ОСВІТУ», ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Постановка проблеми. Питання формування дослідницької компетентності у магістрантів залишається у переліку не розв'язаних проблем сучасної педагогічної науки. Науково-дослідницька діяльність викладача, постійний пошук та реалізація освітніх інновацій створюють підґрунтя для використання у професійній діяльності широкого спектру психолого-педагогічних та фахових досліджень. Оперування достовірними науковими даними, результатами доробок вітчизняних та зарубіжних вчених з означеної проблеми надає можливість виконувати професійні функції не шляхом власних помилок та спроб, а спираючись на теоретичні та фундаментальні наукові результати.

З метою вирішення зазначеної проблеми у процесі підготовки магістрів освітньої програми «Педагогіка вищої школи» необхідно орієнтуватися на отримання ними фахових знань, формування у них наукової ерудиції та пізнавальної творчої активності у сфері психолого-педагогічних досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вітчизняні та зарубіжні дослідники приділяють достатню увагу питанню формування дослідницької компетентності студентів [3, 4, 7, 8, 10]. Серед них публікації І. Ярмоли, де показано значення та важливість науково-дослідної роботи у системі інноваційного оновлення закладів освіти [10, с. 118].

Заслужують уваги наукові праці Л. Кайдалової з включенням до переліку обов'язкових професійних компетентностей фахівців фармацевції опанування науково-дослідницькими навичками [3], Г. Омеляненко з висвітленням проблеми формування дослідницької компетентності майбутніх фахівців [7, с. 187], Т. Лутаєвої – з розвитку науково-дослідницької діяльності викладачів вищої медико-фармацевтичної школи [4, с. 173-184], В. Осадчого з розгляду проблеми підготовки педагога вищої школи, основних її етапів та впливу на неї ступеневі освіти [8, с. 129], Н. Мачинської щодо

грунтовного аналізу проблеми педагогічної освіти магістрантів вищого навчального закладу непедагогічного профілю [5] та ін.

Мета статті полягає у висвітленні досвіду формування дослідницької компетентності магістрантів з освітньої програми «Педагогіка вищої школи».

Виклад основного матеріалу. Аналіз історико-педагогічної літератури дає підстави констатувати, що ще у XIX ст. фахівцями наукової організації праці було розкрито значення спеціальних знань, наукової підготовки для продуктивної професійної діяльності. З означеною тези дослідників минулого погоджуються сучасні науковці. Так, О. Микитюк наголошує на тому, що залучення студентів до науково-дослідної роботи сприяє розширенню їхнього світогляду, виявленню здібностей і обдарувань, формує прагнення до самоосвіти [8].

Наприклад Т. Лутаєва, висвітлюючи проблеми науково-педагогічної діяльності фундаторів медико-фармацевтичної освіти в Україні, зазначає, що розвиток науково-дослідної діяльності викладачів ВНЗ буде динамічним за умови надання об'єктивної оцінки наукового рівня результатів досліджень, що збагачує зміст навчальних курсів сучасними досягненнями науки [4, с. 173-184].

Слід зауважити, що дослідження загальних компетентностей було однією з найважливіших завдань проекту «Тюнінг», який мав на меті визначити пріоритетність компетенцій, що мають значення для випускника ВНЗ. Як зазначають автори дослідження, результати реалізації такого проекту та отримані рекомендації у вигляді переліку найважливіших загальних компетентностей, широко використовуються у світі для створення освітніх програм. Дослідницькі навички і уміння увійшли до переліку 30-ти компетенцій запропонованих для сумісного вибору викладачами, студентами та майбутніми роботодавцями, але були окреслені тільки викладачами [9].

На нашу думку, основою професійної компетентності будь якого фахівця є володіння логікою дослідницької роботи, вибір відповідних методів, аналіз результатів, пошуково-творча діяльність, визначення шляхів корекції власної діяльності та володіння уміннями ці результати аналізувати та представляти.

Дослідницька компетентність є однією з найбільш важливих компетентностей викладача вищої школи. Ми погоджуємося з визначенням М. Голованя, який визначає її як цілісну, інтегративну якість особистості, що поєднує в собі знання, уміння, навички, досвід діяльності дослідника, ціннісні ставлення та особистісні якості, та виявляється у готовності і здатності здійснювати дослідницьку діяльність з метою отримання нових знань шляхом застосування методів наукового пізнання, творчого підходу в цілепокладанні, плануванні, прийнятті рішень, аналізі та оцінці результатів дослідницької діяльності [2, с. 55-62]. Автор також зазначає, що у самій природі дослідницької компетентності закладений потенціал професійного саморозвитку та професійної кар'єри.

У свою чергу, І. Ярмолою було виявлено закономірності формування науково-дослідної компетентності на кожному етапі професійної діяльності викладача вищої школи, де автор наголошує, що формування здійснюється як за рахунок розвитку компетенцій інваріантного характеру (виявляються на всіх рівнях освіти та викладацької роботи), так і за рахунок збільшення спеціалізованих компетенцій. Науковець доводить, що вони знаходяться в нерозривній єдності та інтеграції. Компетенції, що формуються на попередньому етапі і входять до зони актуального розвитку суб'єкта науково-дослідницької діяльності, стають необхідною умовою подальшого формування науково-дослідницької компетентності; має кумулятивний характер, який виявляється в тому, що компетенції спочатку формуються доволі відособлено, а надалі інтегруються в систему з великою кількістю зв'язків [9, с. 116-118].

Л. Бурчак торкається питання та рівні готовності майбутнього викладача до дослідницької діяльності та розглядає її як складне інтегративне явище, внутрішню силу особистості, що формує її дослідницьку позицію [1, с. 165].

На нашу думку, продуктом реалізації науково-дослідницької компетентності викладача ВНЗ є наукові статті, монографії, дисертаційні роботи, наукові проекти, авторські методики викладання, підготовка та керування студентською науково-дослідною діяльністю, керівництво науковими гуртками. Дослідницька компетентність викладача вищої школи має тісний зв'язок з розвитком психологічної підготовки викладача, який має вивчати власну особистість та індивідуальні особливості студентів і студентських груп. Також суттєвий вплив на розвиток зазначеної компетентності мають професіоналізм та досвід викладача, наявність

прагнення накопичувати нові знання, пошук нового, системний аналіз явищ, особлива чутливість до проблем та протиріч у галузі педагогіки та, безумовно, мотивація до здійснення наукового пошуку.

У Національній рамці кваліфікацій як системному описі кваліфікацій структурованому за компетентностями, освітніх програмах поряд з інтегральними компетентностями відображені сучасні вимоги до набуття дослідницької компетентності майбутніми фахівцями.

Так, В. Осадчий зазначає, що у процесі навчання педагога в магістратурі мова йде про поглиблену спеціалізовану підготовку висококваліфікованих кадрів, що професійно орієнтовані на науково-дослідну і (або) науково-педагогічну діяльність, і самостійну наукову роботу, тобто освіту, призначену для формування інтелектуальної національної еліти [8, с. 129].

Зокрема для здобувачів освіти рівню підготовки «магістр» в галузі знань 01 Освіта, спеціальності 011 «Науки про освіту», освітньої програми «Педагогіка вищої школи» ці вимоги визначені таким чином: здатність проведення досліджень на відповідному рівні; здатність аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній діяльності.

Формування вищезазначених компетенцій забезпечується набуттям знань компонентів системи вищої освіти, планування та оцінювання наукового дослідження, уміннями: здійснювати пошук наукових джерел інформації; здійснювати вибір методів проведення наукового дослідження; використовувати методи математичного аналізу і моделювання, теоретичного і експериментального дослідження в освітній галузі; комунікаціями: використовувати інформаційні дані з наукових джерел, прагнути до автономності та відповідальності, нести відповідальність за розробку та реалізацію запланованих проектів.

Проаналізувавши нормативні, законодавчі та наукові джерела, спираючись на власний досвід, визначено, що дослідницька компетентність викладача вищої школи має забезпечити вирішення значного кола професійних завдань, використовуючи методи психолого-педагогічних досліджень для оцінювання власної діяльності та діяльності здобувачів освіти, для отримання інформації щодо оптимізації освітнього процесу.

На початку навчання у магістратурі для з'ясування актуального рівню сформованості знань, умінь та навичок, які забезпечують дієздатність дослідницької компетентності, серед здобувачів освіти спеціальності «Педагогіка вищої школи» було проведено тестування «Самооцінка актуального рівню дослідницької компетентності».

У дослідженні прийняли участь 50 магістрантів. Варто зазначити, що досліджувана

вибірка складалася з осіб, що вступили до магістратури після закінчення іншого вищого навчального закладу, а також такі, які вже мають досвід викладацької практики за відповідним

фахом. За 9-ти бальною шкалою оцінювалися дослідницькі компетенції. Отримані результати тестування представлені у табл. 1.

Таблиця 1

Ступінь виразності власних дослідницьких компетенцій та можливості їх застосування на початку навчання

№ з/п	Дослідницькі компетенції	Кількість балів
1	Знання методологічних принципів побудови педагогічного дослідження та уміння їх застосовувати	3
2	Здатність попередньо теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити запроваджені педагогічні інновації	3,25
3	Здатність сформулювати методологічний апарат дослідження	3,4
4	Здатність обирати та використовувати методи проведення психолого-педагогічних досліджень	4,3
5	Здатність самостійно розробляти анкети або тести	3,8
6	Здатність обробляти отримані результати дослідження за допомогою методів математичної статистики	2,6
7	Здатність проявити пізнавальну активність у проведенні психолого-педагогічного дослідження	3,6
8	Здатність представляти результати наукового дослідження у статті, тезах або виступі на науковій конференції	4,6
9	Здатність науково обґрунтувати точку зору з педагогічної тематики	2,5
		Середній бал 3,45

Таким чином, більшість опитуваних магістрантів не володіють на належному рівні системою загальних методів і підходів наукового пізнання, методами й технологіями пізнання, що пов'язані з науково та професійною діяльністю в галузі педагогіки. Здобувачі освіти потребують озброєння знаннями з основ методології, методів та науково-понятійного апарату психолого-педагогічних досліджень в освіті; формування практичних навичок та вмінь застосування наукових методів для проведення психолого-педагогічних досліджень, розробки програми та методики його проведення для закладення фундаменту та якісного формування методологічної та дослідницької компетентності.

Окреслені проблеми формування дослідницької компетентності вирішуються на кафедрі педагогіки та психології НФаУ, у першу чергу, за допомогою викладання дисципліни «Методологічні дослідження в освіті» з оновленим змістом, залучення магістрантів до участі у студентських наукових товариствах, постійного оновлення навчально-методичного забезпечення викладання зазначеної дисципліни.

Визначено, що предметом вивчення навчальної дисципліни «Методологічні дослідження в освіті» є: система загальних методів і підходів наукового пізнання, методи, технології пізнання, що пов'язані з науково та професійною діяльністю в галузі педагогіки.

У викладанні дисципліни «Методологічні дослідження в освіті» значна увага приділяється детальному ознайомленню магістрантів

з розробкою методологічного апарату досліджень, алгоритмом практичного проведення психолого-педагогічного дослідження та експерименту, використанню методів аналізу отриманих проміжних та остаточних результатів, опрацюванню літератури та сучасними вимогами до оформлення і подання наукових робіт такого типу тощо. На лекційних заняттях використовуються такі сучасні лекції: лекція-візуалізація, інтерактивна, проблемна та лекція-бесіда. На практичних заняттях перевага надається інтерактивним методам, серед яких: дискусії, диспути, «круглі столи» з обговорення реальних проблемних ситуацій в освітньому процесі ВНЗ, «мозковий штурм», доповіді магістрантів, моделювання проблемних ситуацій, ігрові методи. Перевага у навчанні надається технологіям навчання: проблемній, особистісно-орієнтованій, комп'ютерним, технологіям дистанційного навчання, технології групової діяльності, тренінговим технологіям тощо.

Нами враховано, що дослідницька діяльність виступає важливою умовою розвитку у майбутніх викладачів вищої школи творчого потенціалу, проєктивного та конструктивного компонентів педагогічної діяльності. Вона також є основою для самостійної роботи здобувачів освіти яка відійшла від репродуктивного рівня і полягає здебільшого у вирішенні проблемних завдань. За таких умов викладач разом з магістрантами здійснює пошукову роботу для вирішення різноманітних педагогічних завдань, які у реальному житті виступають як педагогічна, наукова або освітня проблема.

Досвід викладання дисципліни «Методологічні дослідження в освіті» дозволяє констатувати, що завданням для самостійної аудиторної та поза аудиторної роботи магістрантів має бути притаманним переважно проблемно-творчий характер та передбачати:

– пошук наукових проблем і суперечностей у сфері освіти, сформульованих на підставі аналізу фахової літератури, власного педагогічного досвіду для визначення актуальних напрямів педагогічних досліджень;

– розробку розгорнутих методик наукового пошуку задля вирішення педагогічних проблем або завдань, розв'язання протиріч;

– підбір, обґрунтування та практичне використання відповідних методів дослідження для оцінювання: емоційно-вольової, мотиваційної, соціальної, особистісної, пізнавальної сфери суб'єктів освітнього процесу;

– робота над аналізом та інтерпретацією кожного проміжного та загального результату виконаного наукового пошуку, проведеного експерименту;

– належне оформлення використаних джерел відповідно до теми магістерського дослідження, керуючись національним стандартом України «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» ДСТУ 8302:2015 для оформлення списку літератури;

– самостійну розробку та опрацювання анкет тощо.

Освітня діяльність викладачів та магістрантів забезпечується методичними розробками, банком навчальних та тестових завдань, методичними рекомендаціями для проведення практичних занять та опорним конспектом лекцій.

Формуванню дослідницької компетентності та самостійної роботи, посиленню мотивації до проведення наукових досліджень сприяє залучення студентів до активної участі в студент-

ському науковому товаристві університету.

Основною метою СНТ кафедри є створення умов для всебічного і найбільш повного розвитку творчого та наукового потенціалу магістрантів, а також формування стійкого інтересу до науково-практичної та дослідницької роботи, залучення їх до вирішення актуальних завдань, збереження і розвиток єдиного науково-освітнього простору, встановлення контактів між майбутніми колегами. Під керівництвом викладачів кафедри магістранти регулярно беруть участь у наукових та науково-практичних конференціях, представляючи результати власних психолого-педагогічних досліджень на гуманітарних секціях трьома мовами.

До основних напрямів дослідницької роботи магістрантів кафедри педагогіки і психології слід віднести: теоретичні та методичні засади підготовки фахівців у ВНЗ; питання якості освіти й удосконалення моніторингу навчальних досягнень студентів; психолого-педагогічні аспекти упровадження інноваційних технологій у навчанні, використання активних й інтерактивних методів навчання та мультимедійних засобів; формування професійної культури, у тому числі комунікативних умінь і навичок викладача; проблема самостійної роботи у сучасному ВНЗ та формування пізнавальної активності студентів; становлення та розвиток вищої професійної фармацевтичної та медичної науки; інтернаціоналізація вищої освіти в Україні; психологія особистості студентів; психологічні аспекти професійної підготовки студентів.

На завершальному етапі навчання магістрантів серед досліджуваних здобувачів освіти було проведено повторне тестування, яке продемонструвало значні позитивні зміни самооцінки актуального рівню дослідницької компетентності (табл. 2).

Таблиця 2

Результати порівняння ступеню виразності дослідницьких компетенцій та можливості їх застосування на початку навчання та по завершенні навчання у магістратурі

Дослідницькі компетенції за порядковим номером	Кількість балів на початку навчання	Кількість балів по завершенні навчання
1	3,0	7,9
2	3,25	7,6
3	3,4	8,2
4	4,3	8,5
5	3,8	8,0
6	2,6	7,0
7	3,6	7,6
8	4,6	7,9
9	2,5	7,6
Середній бал	3,4	7,8

Важливим підсумком роботи з формування дослідницької компетентності магістрантів є об'єктивний показник середнього балу успішності 4,9 та виконання магістерських дисертацій на високому рівні. Магістерські дослідження проходять процедуру забезпечення якості освіти: запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти ма-

гістерського рівня.

Висновки. Таким чином, проведені дослідження засвідчили про необхідність формування у магістрів педагогіки дослідницької компетентності, яка є необхідною складовою у діяльності науково-педагогічних кадрів з метою проведення наукових досліджень та втілення їх результатів в освітній процес.

Література

1. Бурчак Л. В. Проблема готовності майбутніх учителів хімії до дослідницької діяльності / Л. В. Бурчак // Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2009. – № 1. – 340 с.
2. Головань М. С. Сутність та зміст поняття «дослідницька компетентність» / М. С. Головань, В. В. Яценко // Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі : збірник наукових праць. Вип. VII. – Кривий Ріг : Видавничий відділ НМетАУ, 2012. – С. 55-62.
3. Кайдалова Л. Г. Професійна підготовка майбутніх фахівців фармацевтичного профілю у вищих навчальних закладах : монографія / Л. Г. Кайдалова. – Харків : НФаУ, 2010. – 364 с.
4. Лутаєва Т. В. Педагогічна та громадсько-просвітницька діяльність науковців слобожанщини – фундаторів медичної та фармацевтичної освіти в Україні – як категорійно-понятійна проблема / Т. В. Лутаєва // Педагогіка та психологія : збірник наукових праць / за загальною редакцією академіка І. Ф. Прокопенка, проф. С. Т. Золотухіної. – Харків : 2015. – Вип. 51. – С. 173-184.
5. Мачинська Н. І. Педагогічна освіта магістрантів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю: монографія / Н. І. Мачинська; за ред. докт. пед. наук, проф., член-кор. НАПН України С. О. Сисоевої. – Львів : ЛьвДУВС, 2013. – 416 с.
6. Микитюк О. М. Становлення та розвиток науково-дослідної роботи у вищих педагогічних закладах України (історико-педагогічний аспект). – Харків : ОВС, 2001. – 256 с.
7. Омеляненко Г. А. Дослідницька компетентність у структурі професійної компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту / Г. А. Омеляненко // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету № 2 (13), 2014. – С. 187.
8. Осадчий В. В. Місце магістратури у системі підготовки педагога вищої школи / В. В. Осадчий // Вища школа в умовах глобалізації та інтеграції : Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Черкаси : ЧНУ, 2008. – С. 129.
9. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / Авт. : В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В. Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.
10. Ярмола І. К. Компетентність та компетентність викладача вищої школи як складові його інноваційного розвитку / І. К. Ярмола // Запорозький медичинський журнал. Вопросы медицинского образования. – №5 (80). – 2013. – С. 116-118.

References

1. Burchak L. V. The problem of preparedness of future teachers of chemistry for investigative activity / L. V. Burchak // Pedagogical Sciences : Theory, History, Innovative Technology : scientific magazine. – Sumy : Makarenko Summy SPU, 2009. – № 1. – 340 p.
2. Golovan M. S. The essence and meaning of «the research competence» / M. S. Golovan, V. Yatsenko // Theory and methods of teaching basic subjects in high school : collection of scientific papers. Edition VII. – Krivoy Rog : NMetAU Publishing Division, 2012. – P. 55-62.
3. Kaydalova L. G. Professional training of future specialists of pharmaceutical profile in high school : Monography / L. G. Kaydalova. – Kharkiv, NFU, 2010. – 364 p.
4. Lutayeva T. V. Educational and public-educational activity of the scholars of Slobozhanshchina – founders of medical and pharmaceutical education in Ukraine – as a categorical-conceptual problem / T. V. Lutayeva // Pedagogy and Psychology : collection of scientific papers / under the general editorship of academician I. F. Prokopenko, prof. S. T. Zolotukhin. – Kharkiv, 2015. – Vol. 51. – P. 173-184.
5. Machynska N. I. Education of masters of non-teaching profile : Monograph / N. I. Machynska; under the general editorship of Doctor of Pedagogical Sciences, prof., member-correspondent of. NAPS of Ukraine S. Sysoev. – Lviv : LvSUMF, 2013. – 416 p.
6. Mykytyuk A. M. Formation and development of scientific-research in Ukrainian high schools (historical and pedagogical aspects). – Kharkov : OVS, 2001. – 256 p.
7. Omelianenko G. A. The research expertise in the structure of professional competence of future specialists in physical education and sport / G. A. Omelianenko // Scientific Gazette of Melitopol State Pedagogical University № 2 (13), 2014 – С. 187.
8. Osadchy V. V. The place of master education in the system of preparing the high school teacher / Vladimir Osadchy // High School in globalization and integration : the materials of the Ukrainian scientific-practical conference. – Cherkasy, Chernivtsi National University, 2008. – P. 129.
9. The developing of educational programs. Guidelines / Authors : V. M. Zakharchenko, V. I. Lugovoi, U. M. Rashkevych, J. V. Talanova / Ed. V.G. Kremen. – K. : SE «SPC «Priorities», 2014. – 120 p.
10. Yarmola I. K. The competence and expertise of the teacher of high school as components of its innovative development / I. K. Yarmola // Zaporozhye Medical Journal. Questions of medical education. – №5 (80). – 2013. – P. 116-118.

Кайдалова Л. Г., Шварп Н. В., Савохіна М. В. Формування дослідницької компетентності магістрантів спеціальності «Науки про освіту», освітньої програми «Педагогіка вищої школи».

Проблеми формування компетентності майбутніх фахівців та відповідні питання розвитку дослідницької компетентності розглянуті у багатьох доробках вітчизняних науковців. Дослідницька компетентність визначається як одна з найважливіших складових компетенції викладача вищої школи. Вона виявляється у спроможності педагога здійснювати наукову діяльність для отримання інформації щодо оптимізації освітнього процесу. Для науково-дослідної діяльності у педагогічній сфері найбільш значущим є поєднання діагностичних здібностей викладача, пов'язаних з функцією відбору інформації і пошуку педагогічних протиріч та здібностей, умінь та навичок їх розв'язувати на підставі результатів, проведених психолого-педагогічних досліджень.

У статті порушено проблему та репрезентовано результати дослідження формування дослідницької компетентності майбутніх викладачів вищих навчальних закладів.

Аналіз підготовленості магістрантів до здійснення самостійної науково-дослідної діяльності до початку навчання у магістратурі вказує на проблему незадовільного стану сформованості вказаної компетентності, що обумовлює необхідність змін підходів до опанування ними необхідними знаннями, уміннями та навичками здійснювати цілеспрямований науковий пошук.

Вивчено та систематизовано досвід викладання дисципліни «Методологія освітньої діяльності», науково-дослідної діяльності магістрантів спеціальності 011 «Науки про освіту», освітньої програми «Педагогіка вищої школи».

У зв'язку з цим найбільшою виразністю набуває ідея зміщення акцентів на практичне навчання, що обслуговується орієнтацією магістрантів у теоретичному матеріалі під час реально здійснюваного процесу наукового дослідження. Процес формування дослідницької компетентності магістрантів містить не тільки якісне викладання дисципліни, а й постійне оновлення навчально-методичного забезпечення відповідно до запитів і навчальних можливостей здобувачів освіти, спрямування їх на активну участь у студентському науковому товаристві.

Стверджується, що проведені дослідження дають змогу проаналізувати динаміку формування дослідницької компетентності у зазначеній категорії суб'єктів навчання. Обґрунтовано та експериментально доведено необхідність формування у магістрів педагогіки дослідницької компетентності, що є необхідною умовою та складовою у діяльності науково-педагогічних кадрів з метою проведення наукових досліджень та втілення їх результатів в освітній процес.

Ключові слова: дослідницька компетентність, здобувач освіти, магістр, формування дослідницької компетентності.

Кайдалова Л. Г., Шварп Н. В., Савохіна М. В. Формирование исследовательской компетентности магистрантов специальности «Науки об образовании», образовательной программы «Педагогика высшей школы».

Проблемы формирования компетентности будущих специалистов и соответствующие вопросы развития исследовательской компетентности будущих специалистов рассмотрены во многих работах отечественных исследователей. Исследовательская компетентность определяется как одна из важнейших составляющих общей компетентности преподавателя высшей школы. Она проявляется в способности педагога осуществлять научную деятельность для получения информации по оптимизации образовательного процесса. Для научно-исследовательской деятельности в педагогической сфере наиболее значимым является объединение диагностических способностей преподавателя, связанных с функцией отбора информации и поиска педагогических противоречий и способностей, умений и навыков их разрешать на основании результатов, проведенных психолого-педагогических исследований.

В статье затронута проблема и представлены результаты исследования формирования исследовательской компетентности будущих преподавателей высших учебных заведений.

Анализ подготовленности магистрантов к осуществлению самостоятельной научно-исследовательской деятельности в начале обучения в магистратуре указывает на проблему неудовлетворительного состояния сформированности данной компетентности, что обуславливает необходимость изменения подходов к освоению ими необходимых знаний, умений и навыков осуществлять целенаправленный научный поиск.

Изучен и систематизирован опыт преподавания дисциплины «Методология в образовательной деятельности», научно-исследовательской деятельности магистрантов специальности 011 «Науки об образовании», образовательной программы «Педагогика высшей школы».

В связи с этим наибольшей выразительность приобретает идея смещения акцентов на практическое обучение, которое обслуживается ориентацией магистрантов в теоретическом материале во время осуществляемого процесса научного исследования. Процесс формирования исследовательской компетентности магистрантов содержит не только качественное преподавание дисциплины, а и постоянное обновление методического обеспечения в соответствии с запросами и учебными возможностями субъектов, получающих образование, направленность их на активное участие в студенческом научном обществе.

Утверждается, что проведенные исследования дают возможность проанализировать динамику формирования исследовательской компетентности у обозначенной категории субъектов обучения. Обосновано и экспериментально проверена необходимость формирования у магистров педагогической исследовательской компетентности, что является необходимым условием и составляющей в деятельности научно-педагогических кадров с целью проведения научных исследований и внедрения их результатов в образовательный процесс.

Ключевые слова: исследовательская компетентность, соискатель образования, магистр, формирование исследовательской компетентности.

Kaydalova L.G., Shvarp N.V., Savohina M.V. The formation of competence research of masters 011 in «Science of Education», educational program «The Pedagogy of Higher Education».

Problems of formation of competence of future specialists and related issues of development of research competence of the future experts are examined in many works of domestic researchers. The research competence is defined as one of the most important components of the generic competence of the higher school professor. It is displayed in the teacher's ability to carry out scientific activity in order to get information to optimize educational process. For scientific-research activity in the pedagogical field it is truly important to consolidate the diagnostic abilities of teacher connected with function of selecting information and searching the pedagogical conflicts, abilities and skills in resolving them according to the results of psychological and educational research.

The problem of formation the future high-school teachers' competence is concerned. In this article the results of the research of this problem are displayed.

The analysis of masters' preparedness to implement an independent research activity at the beginning of master training indicates a problem of dissatisfactory condition of formation of such competence. It specifies the necessity of changing the approaches of learning the necessary knowledge, skills and abilities of implementing telic scientific research.

We examined and systematized the experience of teaching the subject «Methodology in educational activities,» the scientific-research activity of masters 011 in Science of Education», educational program «The Pedagogy of Higher Education».

Due to this, the main emphasis is put on the idea of retargeting the focus at practical training. This training is implemented with masters' orientation of theoretic material during the ongoing process of scientific research. The process of formation of research competence of masters contains not only quality teaching but also constant updating of methodical materials in accordance to demands and educational capabilities of students, targeting at their active participation in student scientific society.

It is affirmed that the carried out researches provide an opportunity to analyze the dynamics of the formation of research competence in the designated category of students. The necessity of formation of research competence among the masters of pedagogy is formed and experimentally verified. This competence is necessary condition and component in the activity of scientists and teachers with the aim of making the scientific researches and implementing the results into the educational process.

Keywords: research competence, applicant education, master, the formation of research competence.